

**SUUNTAVIIVAT
OIKEUDENMUKAISEEN JA
KESTÄVÄÄN TALOUTEEN**

Suuntaviivat oikeudenmukaiseen ja kestäväan talouteen

Me sosialidemokraatit olemme rakentaneet hyvinvoivaa yhteiskuntaa ja hyvinvointivaltiota korkean työllisyysasteen, laajan veropohjan ja kattavien palveluiden varaan. Nyt nämä yhteiskuntamme peruspilarit tuntuvat horjuvan hieman. Samaan aikaan valtionvelan kauhistelu on palannut voimalla julkiseen keskusteluun. On selvää, että vaaleja kohden mennessä puolueilta tullaan kysymään yhä enemmän, millaista talouslinjaa ne edustavat.

Oikeistopuolueiden mielestä edessä on saksikätkäinen pikamatka, jonka jokaisella metrillä huudetaan kilpaa siitä, kuka leikkaa eniten. Me Demarinuoret tiedämme kuitenkin, että liian nopea vyönkiristys jarruttaisi talouskasvua ja heikentäisi työllisyyttä. Yhteiskunnan eriarvoisuus lisääntyisi ja ihmisten usko tulevaan horjuisi.

Matka kestäväan taloudelliseen tulevaisuuteen ei saa olla siksi pikamatka. Sen oltava oikeudenmukainen maraton, sillä vastuullinen taloudenpito ei ole projekti. Se on pitkäjänteistä työtä, jossa ymmärretään katsoa kauemmas kuin huomiseen. Koska ilmaisia palveluita ei ole, on aina kyettävä katsomaan kokonaisuutta ja arvioimaan kaikkia toimia. Palveluiden lisäksi siis myös tulopohjan laajentamista, rakenteellisia uudistuksia, omaisuuden myyntiä kuin lainanottoakin.

Oikeistolla on näytöt siitä, miten koko maan tulevaisuutta voi murentaa massiivisilla leikkauksilla. Vaikka oikeistopuolueet nyt lupaavat kilpaa toisin ja kurmuuttavat SDP:ta omista epäonnistumisistaan, kuten historiallisen suurista koulutusleikkauksista, jättäisivät ne todellisuudessa lyhytaikaisten säästöjen varjolla kasvun siemenet jatkossakin istuttamatta.

Me Demarinuoret emme usko kiihdyttävään kurjuuteen. Nyt ei ole aika leikata tulevaisuudesta, vaan panostaa siihen. Me otamme talouden vakavasti ja vastuullisesti. Talouspoliittisen vaihtoehdomme pääpaino on siksi kestäväan kehityksen mukaisessa kasvussa ja työllisyysasteen nostamisessa. Satsauksissa tuottavuuteen, osaamiseen, hyvinvointiin ja TKI-toimintaan.

Suomen velkaantuminen johtuu pidemmän aikavälin kehityksestä, ei yksittäisestä hallituskaudesta. Rakenteelliseen alijäämään ei kyetä vastaamaan yksin tuottavuudella, kestäväällä kasvulla ja työllisyydellä. Siksi tarvitaan myös vero- ja sopeutustoimia, joiden vaikutukset ovat nopeatempoisempia. Näiden kaikkien kolmen korin varaan vaihtoehdomme rakentuu: **työllisyys, oikeudenmukainen ja kestävä verotus, fiksut rakenneuudistukset.**

- Talous on otettava vakavasti, mutta ei vastuuttomasti. VM:n arvioiden mukaista lähes 10 miljardin euron alijäämää ei ole realistista kuroa umpeen yhdessä vaalikaudessa.
- Seuraavalla vaalikaudella sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä, taloudellista tasapainoa vahvistava sopeutussumma voisi olla noin 2 miljardia.
- Pidemmän aikavälin tavoitteeksi tulee asettaa, että vuonna 2035 valtion menot ovat tasapainossa.
- Tasapainotetaan julkista taloutta ensisijaisesti nostamalla työllisyysastetta, tilkitsemällä veropohjan aukkoja, panostamalla hyvinvointiin, tuottavuuden kasvuun ja TKI-toimintaan.
- Toissijaisesti tasapainoa voidaan tavoitella karsimalla maltillisesti menoja, jotka eivät ole hiilineutraalin hyvinvointivaltion rakentumisen kannalta välttämättömiä.
- Säästötoimia ei kohdenneta eriarvoisuutta lisääviin tai tulevaisuuden kasvua ja hyvinvointia heikentäviin kohteisiin, kuten koulutukseen.
- Talouspolitiikka ymmärretään osana yhteiskunnan kehitystä ja kehittämistä. BKT-keskeisyyttä murretaan ja BKT:n rinnalle nostetaan indikaattori, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja huomioi myös eriarvoisuuden ja hyvinvoinnin.

Fiksu työllisyyspolitiikka on aina myös talouden näkökulmasta vastuullista

Työllisyysasteen nousu 1 prosenttiyksiköllä (jos työllisyystoimet itsessään eivät lisää kustannuksia), vahvistaa julkista taloutta noin miljardilla. Olennaista on yhä vahvistaa työllisyysasteen kasvua kestäväällä tavalla. Sitä ei tehdä kepillä, vaan porkkanalla ja välittämällä: estämällä ihmisten syrjäytyminen, tarjoamalla tukea työllistymisen esteenä olevan riittämättömän osaamisen vahvistamiseen, poistamalla terveyshaasteiden luomaa muuria matkalla kohti työmarkkinoita ja madaltamalla työllistymisen taloudellista kynnystä ilman, että toimeentuloa heikentyy merkittävästi.

Tulevalla hallituskaudella sosiaaliturvaa ja tuloverotusta tulee kehittää rinta rinnan siten, että kokonaisuus tekee työnteosta entistä kannustavampaa eikä ole heikennys perusturvan tasoon. Uudistuksen pohjana tulee pitää [Yleisturva-mallia](#). Parlamentaarisista töitä sosiaaliturvajärjestelmän uudistamiseksi tulee vauhdittaa.

Työllisyysaste ei ole kuitenkaan ole ainoa seurattava kriteeri. On seurattava myös täyttä työaikaa tekevien osuutta työvoimasta, työtuntien kokonaismäärää, keskimääräistä ansiotasoa ja tuottavuutta. On vahvistettava työhyvinvointia ja tuettava jaksamista työssä. On muutettava työelämän tasa-arvoa ja rakenteita sekä puututtava pirulliseen työmarkkinarikollisuuteen. Seuraavalla hallituskaudella on kriminalisoitava alipalkkaus, annettava ammattiliitoille itsenäinen kanneoikeus ja korotettava työehtosopimusrikkomusten enimmäissanktioita.

Julkisen velan kasvua ei voida kääntää laskuun ainoastaan leikaten

Verotulot ovat nykyaikaisen hyvinvointivaltion toiminnan perusta. Koulutus, terveydenhoito, sosiaalipalvelut ja muut tulonsiirrot rahoitetaan suureksi osaksi erilaisilla veroilla. Verot tulee kerätä oikeudenmukaisesti ja siten, että verotus ei tarpeettomasti haittaa talouden toimintaa ja sen aiheuttama hyvinvointitappio jäisi mahdollisimman pieneksi.

Verotuksella on oltava yhä laajempi ympäristöpoliittinen rooli 2030-luvulle tultaessa. Terveydelle tai ympäristölle haitallista kulutusta tulee vähentää valmisteveroilla sekä kansallisesti että EU:n tasolla esimerkiksi verottamalla ympäristöön negatiivisesti vaikuttavia tuotteita enemmän. Suomen tulee edistää kansainvälisesti universaalien hiilidioksidiveron käyttöönottoa. Verotuksen yleistä painopistettä tulee siirtää työnteosta kulutukseen ja omistamiseen vihreän siirtymän tukemiseksi.

Samalla verotuksen tulee olla yhä oikeudenmukaisempaa. He, joilla on varaa kantaa kortta kekoon, eivät voi saada vapautu vankilasta -korttia kikkailemalla veroilla. He, jotka hyötyvät energiakriisistä ja korkeasta inflaatiosta, eivät voi kääriä kohtuuttomia voittoja samaan aikaan, kun tavalliset ihmiset tuskailevat kylmenevien asuntojensa kanssa. Mitä helpompi jotakin veroa on välttää, sitä epäreilummalta sen maksaminen muista tuntuu.

Toimenpide	Milj. €	Huomioita	Lähde
Laajennetaan virvoitusjuomaveroa	100		
Ympäristölle haitallisten tukien karsiminen (turkistarhaus, eläintuotanto, turve jne.)	100	Huoltovarmuudesta johtuen maatalous huomioitava.	https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/41385/YMra13_2013_Ympariston_kannalta_haitalliset_tuet_FINAL.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Listaamattomien osinkoverohuojennuksen poisto	400-800		https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/148807/h_muistiot_m53.pdf
Julkisten rakennusten (toimitilat) karsiminen ja tilankäytön tehostaminen	50		https://www.stinfo.fi/tiedote/sdprn-rantanen-toimitilojen-suunnitelmallinen-kehittaminen-tuo-kustannussaastaja-valtion-budjettiin?publisherId=66784162&releaseId=69957673
Osinkoverohuojennuksen parametrien korjaaminen	300		https://vm.fi/documents/10623/4120314/Yritysverotuksen+asiantuntijaty%C3%B6ryhm%C3%A4n+raportti.pdf/be117feb-cf52-4e57-a69b-931f73dc888c/Yritysverotuksen+asiantuntijaty%C3%B6ryhm%C3%A4n+raportti.pdf?version=1.0&t=1486629712000
Maatalousyrittäjien, turkistuottajien ja poronhoitajien lomituspalvelujen rahoitus	10	Noin 9% leikkaus, nykyrahoitus n. 110 milj. vuodessa	https://tem.fi/documents/1410877/2132296/Yritystukien%20v%C3%A4hent%C3%A4misty%C3%B6ryhm%C3%A4n%20loppuraportti/195b959e-2d52-34c2-7610-751c33c4c5e3/Yritystukien%20v%C3%A4hent%C3%A4misty%C3%B6ryhm%C3%A4n%20loppuraportti.pdf
Maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien vähentäminen	20	Noin 6% leikkaus, nykyrahoitus n. 330 milj. vuodessa. Huomioidaan mahdoll. vaikutus EU:n tukiin.	https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/hallitus-vahtivi-vuoden-2022-keskeiset-kansalliset-maaloustuet
Progression lisääminen pääomatulojen veroasteikossa		Pienimpien pääomatulojen veroastetta kevennetään ja suurimpien kiristetään.	
Dieselpolttoaineen alemmasta verokannasta ja käyttövoimaverosta luopuminen	380		https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162031/VNTEAS_2020_4.pdf
Viihdemerenkulun miehistötuen lakkauttaminen	77	Tehoton yritystuki. Säilytetään rahtiliikenteen huoltovarmuusosuus.	
Kotitalousvähennyksen leikkaaminen	100		https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/180338/vatt-muistiot-60-kotitalousv%C3%A4hennyksen-vaikutukset-kotitalouspalvelujen-kulutukseen-ty%C3%B6llisyyteen-ja-harmaaseen-talouteen.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Itärata-hankkeesta luopuminen	79	Kustannustehoton hanke. Rataparannuksilla ja nopeuksien nostolla saadaan matka-aikasäästöt edullisemmin ja nopeammin.	https://valtioneuvosto.fi/-/valtion-ja-kuntien-neuvottelijat-yhteisymmarrukseen-itaradan-suunnittelua-edistavan-hankeyhntion-perustamisesta Säästö vastaa suunnittelun kustannuksia. Mikäli laskee mukaan rakennuskustannukset, nousee luku yli miljardiin euroon.
Kaivosveron korottaminen	50		https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164202/VM_2022_44.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Yrittäjävähennyksen puolittaminen	62,5		https://vm.fi/hanke?tunnus=VM073:00/2016
Arvonnousuvero	25		https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162030/VM_2020_9_Selvitys%20luonnollisen%20henkilon%20maastapoistumisverosta.pdf?sequence=1&isAllowed=y & https://yle.fi/uutiset/3-12112398
Perintöveron korottaminen	100	Jotta perintövero on oikeudenmukainen, tulee veron alarajaa nostaa ja maksuaikaa joustavoittaa. Perintöveron progressiota on lisättävä suurten perintöjen kohdalla. Sukupolvenvaihdoshuojennusta tulee muuttaa siten, että lahjaverotuksessa saatava maatila tai yritys arvotetaan 50 %:lla normaalista verotusarvosta edellyttäen, että perijä osallistuu liiketoimintaan.	https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/148872/muistiot_45.pdf?sequence=1&isAllowed=y

RAKENTEELLISET UUDISTUKSET, jotka hillitsevät julkisen sektorin menokasvua.	
Toimenpide	Huomioita, tarkennuksia
Työperäisen maahanmuuton lisääminen	
Työllisyyttä parantava sotu-uudistus	Yleisturvan pohjalta.
Asumistukijärjestelmän uudistaminen	Tavoitteena purkaa kannustinloukkuja ja byrokratiaa sekä vähentää asuntomarkkinoita vääristäviä vaikutuksia
Nykymuotoisen kotihoidontuen lakkauttaminen	Kotihoidon tuen lakkauttamisen on työllisyyden tutkijatyöryhmän mukaan arvioitu kasvattavan työvoiman tarjontaa 9 000 lisätyöllisellä.
BKT:n rinnalle hyvinvointitalouden mittaristo	BKT ei ole hyvinvoinnin mittari. Sitä ei ole sellaiseksi koskaan kehitetty, eikä se koskaan ole sellainen ollut. Uusi-Seelanti aloitti uuden hyvinvointipolitiikan seurannan ja ohjauksen v. 2019 ottamalla käyttöön hyvinvointibudjetoinnin. Mallissa talousvaikutusten rinnalla arvioidaan julkisten varojen käytön vaikutuksia hyvinvointiin. Esim. GPI-laskenta.
Apteekkialan kilpailun uudistaminen	Apteekkien tarveharkinnasta luovutaan. Kilpailuviranomaisten tulee kuitenkin huolehtia siitä, ettei omistajuus päädy vain ketjujen ja suuryritysten haltuun. Lääkkeiden vähittäisjakelua on uudistettava siten, että lääkkeiden saatavuus helpottuu koko maassa. Kuluttajille turvallisten, reseptivapaiden itsehoitolääkkeiden myynti tulee vapauttaa muiden Pohjoismaiden tapaan hallitusti myös apteekkien ulkopuolelle.
Päivittäistavarakaupan kilpailun edistäminen	
Yritystukikäytänteiden uudistaminen	Yritystukien avulla on pyrittävä vahvistamaan erityisesti vihreää talouskasvua ja työllisyyttä. Suorien ja vastikkeettomien tukien sijaan Suomen tulee painottaa vahvemmin vastikkeellisia yritystukia. TKI-panostusten ja innovaatioiden tukemisen edellytykset sekä pk-yritysten asema tulee huomioida samalla.
Pidemmällä aikavälillä on siirryttävä asteittain kohti yhtenäisempiä alv-verokantoja ja alennettava yleistä alv-kantaa.	Muutos tulee toteuttaa oikeudenmukaisesti, eli samanaikaisesti sotun tasoa korottamalla ja muita tukimuotoja, kuten lääkkeiden hintasääntelyä kehittämällä. Yleisen alv-kannan alentamisen tulee näkyä positiivisena kehityksenä ostovoimassa, ei vain yritysten voitoissa.